

HEYAD

**HASTA VE ENGELLİLER İLE
YAKINLARI HAKLARI DERNEĞİ**

ENGELLİ HAKLARI KİTAPÇIĞI

**Avrupa
Birliği sivil
düşün**

Hasta ve Engelliler ile Yakınları Hakları Derneği
2018
HEYAD
Heyad Sızsınız

Yayın Sahibi: HÜSEYİN AYHAN
Yazı İşleri Müdürü : ÜNAL AYHAN

Yayın Ekibi
Narmin AHMADZADA
Semra TETİK
Çiğdem KORKAN
İbrahim TAŞTEPE

“Bu dergi Avrupa Birliği Sivil Düşün Programı kapsamında Avrupa Birliği desteği ile hazırlanmıştır. İçeriğin sorumluluğu tamamıyla HEYAD’ a (Hasta ve Engelliler ile Yakınları Hakları Derneği) aittir ve AB’nin görüşlerini yansıtmamaktadır.”

ENGELLİLİK TANIMI

3	Engelli Tanımı
4	Engelli Aylığı
5-7	Engelli Sağlık Raporu
8-9	ÇÖZGER
10	Muhtaç Aylığı
11	Engelli Kimlik Kartı
12	Evde Bakım Ücreti
13	HEYAD Çalışmaları
14-15	Engelli Hakları
16-19	Sosyal Haklar
20-21	Engelli Yakınlarının Hakları

Engelli tanımı, ENGELLİ kanununa göre şöyle yapılmaktadır: Doğuştan veya sonradan herhangi bir nedenle bedensel, zihinsel, ruhsal, duyuşal ve sosyal yeteneklerini çeşitli derecelerde kaybetmesi nedeni ile toplumsal yaşama uyum sağlama ve günlük gereksinimlerini karşılama güçlükleri olan korunma, bakım, rehabilitasyon, danışmanlık ve destek hizmetlerine ihtiyaç duyan kişi. Bu tanımdan yola çıkarak şunu varsayabiliriz ki, engelli bireylerin günlük hayatta karşılaştıkları zorluklar belirlenerek, özel gereksinimleri karşılandığında ve ihtiyaç duydukları hizmetler ve eşit erişim hakkını hedefleyen düzenlemeler sunulduğunda, toplumsal yaşama uyumları artacak ve “engellilik” durumu, “engellenmişlik” durumuna dönüşmeyecektir. Daha önceden engelli ve özürü tabirleri farklı anlamlarda kullanılmaktaydı. Özürü;

doğuştan veya sonradan herhangi bir nedenle bedensel, zihinsel, ruhsal, duyuşal ve sosyal yeteneklerini çeşitli derecelerde kaybetmesi nedeniyle toplumsal yaşama uyum sağlama ve günlük gereksinimlerini karşılama güçlükleri olan ve korunma, bakım, rehabilitasyon, danışmanlık ve destek hizmetlerine ihtiyaç duyan kişiyi ifade eder.” şeklinde tanımlanırken, Engellilik, özüründen dolayı yaş, cinsiyet, sosyal ve kültürel faktörler açısından kişinin toplumsal rollerini yerine getirmesinin kısıtlanması, yani engellenmesi durumu şeklinde tanımlanmaktaydı. Özürü nedeniyle oluşan sınırlılıklar, sosyal yaşamı sınırlandığında, kişi yalnızca özürü olmakla kalmaz, aynı zamanda “engelli” olurdu. Lakin 3 Mayıs 2013 tarihinde Resmi Gazete’de yayınlanan 6462 numaralı Kanuna göre ‘Özürü’ ‘sakat’ tabirleri

kaldırılarak yerine tüm durumlar için ‘Engelli’ tabiri kullanılmaya başlanmıştır. Dolayısıyla doğuştan veya sonradan herhangi bir nedenle bedensel, zihinsel, ruhsal, duyuşal ve sosyal yeteneklerini çeşitli derecelerde kaybeden, kronik hastalığı olan bireyler de engelli olarak kabul edilebilmektedir.

ENGELLİ SAĞLIK RAPORU

Engelli raporu, doğuştan vücut fonksiyonlarını kullanamayan kişilere verilen ve rahatsızlığının tanımlayan belgelere verilen isimdir. Raporda kişinin vücut fonksiyonlarını yüzde kaç kullandığı da belirtilen konular içerisinde yer almaktadır. Sağlık Bakanlığı

tarafından verilen belgeler süreli ve süresiz verilmektedir. Rapor almak için kişinin Sağlık Bakanlığı tarafından yetkilendirilmiş bir hastaneye başvurması ve muayene olması gerekmektedir. Muayene uzman doktor tarafından yapılmalıdır. Daha sonra muayene

sonuçları sağlık kurulunda değerlendirilmektedir ve muayene sonucuna göre rapor verilmektedir. Tedavi edilebilir hastalar için süreli, tedavisi mümkün olmayan ve % 90 ve üzeri rapora sahip olan kişiler için süresiz rapor verilmektedir.

ENGELLİ AYLIĞI

Ekonomik yoksunluk içinde bulunan; 18 yaşından büyük engelli bireyler ve kanunen bakmakla yükümlü olduğu 18 yaşını tamamlamamış engelli yakını bulunan Türk Vatandaşlarına Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı Primsiz Ödemeler

Genel Müdürlüğünce, 2022 sayılı "65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanununun" a istinaden aylık bağlanmaktadır. Aylık miktarı engel oranına göre değişmektedir.

ENGELLİ AYLIĞINDAN YARALANABİLECEK KİŞİLER;

- Yetkili bir hastaneden alınmış sağlık kurulu raporuna göre "engelli" (engel oranı %40- %69) ve yardım olmaksızın hayatını idame ettiremeyecek larda engelli (engel oranı %70 ve üzeri) olanlar
- Herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan her ne kapsamda olursa olsun düzenli bir gelir veya aylık almayan
- Herhangi devamlı bir gelire sahip bulunmayan
- Nafaka bağlanmamış veya bağlanması mümkün olmayan
- Var ise; her türlü gelirinin toplamının aylık ortalaması, kanunla belirlenmiş muhtaçlık sınırının altında olanlardır.

RAPOR ALMAK İÇİN ŞU ŞARTLAR GEREKLİDİR:

- 1- T.C. vatandaşı olmayan başvuru yapamaz.
- 2- Engel yüzdesinin % 40 ve üzeri olmalıdır.

Bu şartlara uyan engelliler rapor alabilmektedir ve sosyal haklardan faydalanabilmektedir. Rapor almak için hastanın rahatsızlığı ile ilgili polikliniğe başvurması gerekir. Kişide farklı hastalıklar varsa bu hastalıklarla ilgilenecek polikliniklere ayrı ayrı muayene olması gerekir. Muayene öncesinde Sağlık Kurulunda başvuru belgesi almalıdır. Muayene sonrasında bu belge kurula teslim edilir. Daha sonra kurul hastanın engel yüzdesini belirlemektedir. Rapor çıktığı zaman kurul SMS yolu ile bildirim işlemi gerçekleştirmektedir.

Engelliler için sağlık kurulu raporu nerelerde kullanılır?

Engelliler için sağlık kurulu raporu; engelli aylığı, evde bakım yardımı, bakım hizmetleri, özel eğitim, istihdam ve sağlık gibi alanlarda tanımlanmış hak ve hizmetlerden yararlanmak için gerekli olan belgedir. Engelli sağlık kurulu raporu, engelliler için düzenlenmiş vergi indirimleri, vergi muafiyetleri ve çeşitli alanlardaki indirimler için de kullanılmaktadır.

ENGELLİ RAPORU İÇİN TALEP EDİLEN BELGELER

- 1- T.C. kimlik belgesi,
- 2- Çocuklar için başvuru işlemini annesi veya babası yapar. Vasisi olanlar mahkemenin verdiği vasi belgesini unutmamalıdır.
- 3- Kurul 5 adet vesikalık fotoğraf

- 4- Engellilere özel başvuru form belgesi,
- 5- İmzalı onaylı muayene belgesi,
- 6- Eğitim alan engellilerin eğitim

belgeleri
Başvuru esnasında istenen belgelerdir. Başvuru işlemi bu belgelerden birinin eksik olması durumunda başvuru işlemi gerçekleştirilmemektedir.

ENGELLİ RAPORU DERECELERİ

Engelli raporunda derecelendirme işlemi üç grupta gerçekleştirilmektedir. Gruplandırma işlemi şu şekildedir:

- 1- % 40- % 50 hafif engelli
- 2- % 50 - % 80 orta engelli
- 3- % 80 ve üzeri ağır engelli olarak tabir edilmektedir.

Bu yüzdeler Sağlık Kurulu tarafından belirlenmektedir. Tedavi edilebilir hastaların yüzdeleri değişebilir. Her iki yılda bir süreli raporlar yenilenmektedir. Yenileme işlemi için hasta yeniden muayene olmaktadır ve yeniden Sağlık Kuruluna girmektedir.

Engelli Sağlık Kurulu Raporuna İTİRAZ NASIL YAPILIR?

Engelli sağlık kurulu raporuna; engellinin kendisi, velisi, vasisi veya raporu isteyen kurum tarafından itiraz edilebilir. İlgililer itiraz dilekçesi ve ilk engelli sağlık kurulu raporunun tasdikli bir örneği ile birlikte, bulunduğu ilin sağlık müdürlüğüne başvurur. İl sağlık müdürlüğüne, engelli sağlık kurulu raporu alacak kişi en yakın farklı bir engelli sağlık kurulu raporu vermeye yetkili hastaneye gönderilir. İtiraz edilen engelli sağlık kurulu raporu ile itiraz üzerine verilen engelli sağlık kurulu raporundaki kararlar aynı yönde ise engelli sağlık kurulu raporu kesinleşir.

Engelli sağlık kurulu raporlarının farklı olması durumunda, kişinin ikamet ettiği yere en yakın bir hakem hastaneye, kişi yeniden muayene edilmesi ve engelli sağlık kurulu raporu tanzim edilmesi amacıyla yine il sağlık müdürlüğü kanalıyla gönderilir. Hakem hastanenin engelli sağlık kurulunca verilen kararı kesindir.

ÇÖZGER

ÇÖZGER, Çocuklar için özel gereksinim raporunun kısaltması / çocuğun özel gereksinimlerini belirten bir belgedir. Bu yönetmelik, bireyin durumunu ve bu durumunun getirdiği ihtiyaçları göz önüne alarak değerlendirme yapan bir düzenlemedir. Bu yeni düzenlemeyle çocukların değerlendirmelerine ve rapor sürecine farklı bir yaklaşım gelmiştir. Yönetmeliğe göre bireyler artık "Sağlık Kurulu Raporu" değil "ÇÖZGER" verilecektir. Bu rapor ile amaç, çocukların sağlık

, eğitim, rehabilitasyon, sosyal, ekonomik haklardan ve hizmetlerden yararlanmasını sağlamaktır. ÇÖZGER Yönetmeliği'nin amacı, çocukluk döneminin gelişim süreci nedeni ile erişkin dönemden farklılık göstermesinden dolayı özel gereksinimleri (engelleri) olan çocukların gereksinimlerini erişkinlerden farklı şekilde belgelenecek sağlık, eğitim, rehabilitasyon, diğer sosyal ve ekonomik haklara, hizmetlere erişimlerinin sağlanmasıdır. Çözger' de yer alan özel gereksinim; çocuğun

toplumsal yaşama eşit katılabilmesi için bedensel ya da gelişimsel işlev kısıtlılığı olmayan bireylerden farklı sağlık, eğitim, rehabilitasyon, cihaz, ortez, protez, çevresel düzenlemeler ve diğer sosyal ve ekonomik haklara ve hizmetlere gereksiniminin olmasını ifade etmektedir. Engelli çocuklar için engel oranları kaldırılmıştır. Artık aynı engel ve durumdaki çocuklar için farklı yüzdeler hesaplanması gibi karışıklıklar olmayacaktır. Dolayısıyla çocukların gereksinim seviyesine göre rapor verilir.

GEREKSİNİM DÜZEYLERİ VE ORANLARI :

1. Özel gereksinim var (ÖGV): %20-39
2. Hafif düzeyde özel gereksinim var: %40-49
3. Orta düzey özel gereksinim var: %50-59
4. İleri düzeyde özel gereksinim var: %60-69
5. Çok ileri düzeyde özel gereksinim var: %70-79 (Ağır engelli olduğu kabul edilir)
6. Belirgin düzeyde özel gereksinim var (BÖGV): %80-89 (Ağır engelli olduğu kabul edilir)
7. Özel Koşul Gereksinimi var (ÖKGV): %90-99 (Ağır engelli olduğu kabul edilir)

Bu rapor ile Evde Bakım Ücreti, Özel Tüketim Vergisi (ÖTV) istisnaları, Araç Alımı, Eğitim Hakkı, Şehir içi ulaşım, Elektrik, Su, Doğalgaz faturasında uygulanan indirim, Cep telefonu ve internet faturalarında indirim, Vergi indirimi haklarından yararlanabilir.

ÇÖZGER Raporuna İTİRAZ NASIL YAPILIR?

ÇÖZGER raporuna çocuğun bakımını üstlenen kişi ya da raporu talep eden kurum tarafından ikamet edilen ya da raporun alındığı ilin İl Sağlık Müdürlüğüne, raporun teslim alındığı ve/veya e-devlet üzerinden görüldüğü tarihten

itibaren otuz gün (30) içerisinde başvuruda bulunularak itiraz edilebilir. İl Sağlık Müdürlüğü, çocuğu farklı bir hastaneye yönlendirir. İtiraz sonucu alınmış ikinci ÇÖZGER raporunu, bakımını üstlenen kişi ya da hizmet veren kuruluş uygun

bulur ise üçüncü hastane olan hakem hastaneye gidilmeksizin kabul edilip kullanılabilir. İl Sağlık Müdürlüğü, ikinci ÇÖZGER raporunun sonucuna itirazın devam etmesi halinde çocuğu hakem hastaneye yönlendirir.

HEYAD OLARAK YAPTIĞIMIZ ÇALIŞMALAR

HEYAD sahada engelli bireyler ile birebir görüşerek onların ihtiyaçlarını öğreniyor, onlara hakları konusunda bilgiler veriyor.

EVDE BAKIM ÜCRETİ

Sağlık kurulu raporlarında engelli oranı %50 ve üzeri ağır engelli olan engelliler evde bakım ücreti alabilmektedirler. Evde bakım ücretinden yararlanabilmek için aynı hanede yaşayan kişilerin her ne şekilde olursa olsun gelirleri toplamı evde yaşayan kişi sayısına

bölündüğünde asgari ücretin 2/3'den az olması gerekmektedir. Evde bakım ücretinden yararlanabilmek için ikamet edilen ildeki Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğüne müracaat edilmesi gerekmektedir. Evde bakım ücreti olarak her ay kişilere bir asgari ücret tutarında ödeme yapılmaktadır.

Özel bakım merkezlerinde kalan engelliler için devlet tarafından her bir engelli için 2 asgari ücret tutarında ödeme yapılmaktadır. Bu merkezlere yerleşmek için Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüklerine başvuru yapılması gerekmektedir.

ENGELLİ HAKLARI

KAMUSAL ALANDA İNDİRİM

PTT ile Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğü arasında imzalanan protokole kapsamında, sosyal yardım ödemesi alan hak sahiplerine elektrik tüketim desteği verilmesi amacıyla çalışmalar yürütülüyor.

SU İNDİRİMİ

Ülke genelinde her belediye en az %30 oranında su indirimi uygulamak zorundadır. Bu indirimi yapmayan belediyeler için şikayet hakkınızı kullanabilirsiniz. Elektrik ve doğalgaz için bir indirim yoktur. Antalya'da su indiriminden (%50 oranında) yararlanmak için 18 yaşını doldurmanız gerekmektedir.

İLETİŞİMDE İNDİRİM

Birçok mobil, ev, iş telefonu, cep telefonu ve internet sağlayıcı operatörler Sosyal Tarife kapsamında engelliler için indirim sağlamaktadır. Yaş sınırı olmaksızın %25 oranında indirimden yararlanabilirsiniz.

ŞEHİR İÇİ ULAŞIM

Belediye otobüsleri, metro seferleri, TCDD ve deniz yollarının şehir içi seferleri ücretsizdir. Şehirler arası otobüslerde %30 indirim uygulanmaktadır. THY Araç Alımlarında ÖTV ve MTV Muafiyeti %90 ve üzeri engelli yakını olanlar ÖTV ve MTV muafiyetli sıfır araç alma hakkına sahiptirler.

EĞİTİM HAKKI

5378 sayılı Engelliler Kanunu'na göre "Hiçbir gerekçe ile engellilerin eğitim alması engellenemez". Engelli raporu ile özel eğitim alması gerektiği belirtilen engelli bireyler için Rehberlik Araştırma Merkezlerinin (RAM) değerlendirmesi sonucu özel eğitim hakkından yararlanabilir.

İSTİHDAM

Elli ve üzeri çalışanı bulunan özel sektör iş yerlerinde en az %3, kamuda ise %4 engelli personel çalıştırması zorunludur.

KAMU PERSONELİ ALIMI

Kamu kurum ve kuruluşlarına istihdam edilebilmek için lisans, ön lisans ve lise ve dengi mezunlarının KPSS sınavına girmeleri gerekmektedir. Öncelikle lisans, ön lisans ve lise ve dengi öğrenim durumunda olan kişiler için memur kadrosu ayrılacak, tercihleri alındıktan sonra KPSS puanlarına göre uygun tercihlerine atamaları yapılacaktır. Bu öğrenim durumunun dışında kalan ilköğretim mezunları için kalan kadro sayısına hizmetli kadrolarına atama yapmak üzere kura çekilecektir.

EKPSS

EKPSS'ye ve kuraya başvuracak adaylar öncelikle, açıklanacak tarihlerde ÖSYM'nin <http://www.osym.gov.tr> İnternet adresinde yer

alan Aday Başvuru Formunun bir çıktısını edinerek dolduracaklar ve aşağıdaki belgelerle birlikte kendi adres ilinde bulunan (varsa ilçesinde) Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı İl Müdürlüğüne şahsen başvurarak ilgili görevliler ile görüşeceklerdir. Bu görüşmede öncelikle adayın engelli sağlık kurulu raporundaki tanı esas alınarak, adayın ve görevlinin de görüşleri doğrultusunda adayın engel grubu ve buna bağlı olarak diğer engel durumu bilgileri tespit edilecektir. Adaylar ÖSYM Başvuru Merkezine gitmeden önce aday ve görevli tarafından imzalanmış Ön Kabul ve Taahhüt Beyanı belgesini edinmek zorundadır. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı İl Müdürlüğünden Ön Kabul ve Taahhüt Beyanı belgesini edinmeyen adayların ÖSYM Başvuru Merkezlerinde başvuruları kesinlikle alınmamaktadır. Kuraya başvuracak adaylar için düzenlenen Ön Kabul ve

Taahhüt Beyanı belgesinde adayın sadece engel grubu yazılacak, engeliline ilişkin diğer bilgiler boş bırakılacaktır. Birden fazla engeli olan adaylar, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı görevlisi ve adayın ortak kararı ile sadece bir engel grubunda EKPSS'ye başvurabilirler. Kura ile personel alımı Otizm Dernekleri Federasyonu - 2014 40 Kamu kurum ve kuruluşlarına istihdamda lisans, ön lisans ve lise ve dengi mezunlarının KPSS sınavına girmeleri gerekmektedir. Öncelikle lisans, ön lisans ve lise ve dengi öğrenim durumunda olan kişiler için memur kadrosu ayrılacak, tercihleri alındıktan sonra KPSS puanlarına göre uygun tercihlerine atamaları yapılacaktır. Bu öğrenim durumunun dışında kalan ilköğretim mezunları için kalan kadro sayısına hizmetli kadrolarına atama yapmak üzere kura çekilecektir.

SOSYAL HAKLAR

ENGELİ KİMLİK HAKKI

Engelli kişiler çeşitli hak ve hizmetlerden yararlanmak için dilekçe ve engelli sağlık kurulu raporu ile bulunduğu yerleşim yerinde Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı İl Müdürlüğü'ne müracaat etmelidir.

ERKEN EMEKLİLİK HAKKI

Sosyal Güvenlik Kurumu'na bağlı primi bulunan engelli bireyler, SGK giriş engel durumu prim gün sayısına bakılarak yaş beklemeden, normal şartlardaki emeklilikteki prim gün sayısı aranmaksızın emeklilik hakkına sahiptirler. %40 ve üzeri çalışan tüm engellilere erken emeklilik hakkı verilmiştir. 1 Ekim 2008 öncesi işe girenler için 15 yıl, 1 Ekim 2008 sonrası işe girenler için engel oranlarına göre kademeli erken emeklilik hakkı getirilmiştir.

MALULEN EMEKLİLİK HAKKI

İşe girdikten sonra engelli hale gelenlerden engel oranı %60'ın altında olanlar engelliler için erken emeklilik hakkını alırken, engel oranı (iş gücü kaybı oranı) %60 ve üzeri olanlar Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından malulen emeklilik hakkını alırlar.

ENGELİ PASAPORT İŞLEMLERİ

Pasaport birimlerine başkasının yardımı olmadan tek başına gelemeyecek kadar engelli olduğundan dolayı pasaport müracaatı birimlerine bizzat gelemeyecek durumda bulunan ve hukuki sorumluluğunun farkında olup, talepte bulunan engellilerin e-pasaport müracaatlarının, gerekli belgelerin hazırlanması, bu belgelere istinaden hazırlanacak pasaport müracaat formunun görevlendirilecek bir memur tarafından beyan edilen adreste yapılacak kimlik teyidi sonucuna göre müracaat alınması mümkündür. Engelli Otizm Dernekleri Federasyonu - 2014 32 kişi adına en yakın Pasaport Şube Müdürlüğü'nün aranarak randevu alınması gerekmektedir.

VASILIK HAKKI

Velayet - Vasilik Ülkemizde 18 yaşından gün almamış her kişi ebeveynlerinin velayeti altındadır. 18 Yaşını doldurmakla kişiler reşit olurlar. Engel durumlarına göre kişilere vasi tayin edilmesi gerekir. Vasi tayini ancak dava yolu ile sağlanabilmektedir. 18 yaşından gün alan engelli kişilere vasi tayini davası açılması durumunda mahkemeler vasi tayininde bulunan kişi aynı zamanda engelli kişinin ebeveynlerinden birisiyse, engelli kişinin velayet altına alınmasına karar vermektedirler.

H SINIFI EHİYET HAKKI

Ülkemizde H Sınıfı ehliyet alabilmek için;
17 yaşını doldurmuş olmak,
• En az ilkokul mezunu olmak,
• Trafik, araç tekniği ile ilkyardım sorularından sınava giren adaylar sınavı başarı ile geçmek, (Motor sorularından muaf olunuyor) Otizm Dernekleri Federasyonu - 2014 31 Savcılıktan ya da www.turkiye.gov.tr adresinden sabıka kaydı belgesi almak,
• Diploma ve Noterden alınan tasdikli diploma örneği almak,
• Sürücü kursunun söyleyeceği sayıda vesikalık fotoğrafı hazır etmek,
• İkametgah belgesi almak (Muhtarlık ya da İlçe Nüfus Müdürlükleri'nden

alınabiliyor) Sağlık kurulundan alınan rapor'da H ehliyetine başvurabilir yazısı olmak
Ülkemizde ehliyet başvurusunda bulunabilmek için alınması gereken sağlık kurulu raporuna ilişkin esaslar "Sürücü Adayları ve Sürücülerde Aranacak Sağlık Şartları İle Muayenelerine Dair Yönetmelik" ile düzenlenmiştir. Söz konusu yönetmelik ile sağlık muayenesinde sürücü adaylarının ve sürücülerin sahip olacakları sağlık şartları ile göz, iç hastalıkları, kulak-burun-boğaz, ortopedi, ruh ve sinir hastalıkları muayenelerine ilişkin esaslar belirlenmiştir. Buna göre H

sınıfı ehliyet alınabilmesi için sağlık raporunda "H sınıfı ehliyet alabilir" ya da "özel tertibatlı araç kullanabilir" ibarelerinin bulunması gerekmektedir. Raporun mahiyetine göre ehliyet; ömür boyu kullanılmak üzere ya da belirli aralıklarla yenilenmek koşuluyla verilmektedir. Daha önceden A,B,D,E gibi sürücü belgelerine sahip olanlar, doğabilecek kazalar sonrası engelli sınıfına girdikleri takdirde engellerini gösteren rapor ile beraber sürücü kursuna başvuru yaparlar ve sadece direksiyon sınavına tabi tutulurlar.

OY KULLANMA

Seçimlerin Temel Hükümleri Ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun'un 8. Maddesi uyarınca kısıtlılar oy kullanamazlar. Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığı'nın 05.10.2013 tarihli ve 415 sayılı kararı ile kısıtlılığa ilişkin olarak aşağıdaki kararları oybirliği ile almıştır. Kısıtlıların hangi nedenle kısıtlandıklarına ilişkin olarak oy kullanıp kullanamayacaklarının kontrol edilmesi gerekmektedir.
1- 4721 sayılı Türk Medenî Kanunu'nun 405, 406 ve 407 nci maddesindeki sebeplerle haklarında kısıtlama kararı kesinleşenlerin 298 sayılı Kanun'un 8'inci maddesi uyarınca "seçmen" olamayacaklarına,
2- 4721 sayılı Türk Medenî Kanunu'nun 408'inci maddesinde belirtilen ve ayırt etme gücü olan ilgilinin yaşlılığı, engelliliği, deneyimsizliği veya ağır hastalığı sebebiyle işlerini gerektiği gibi yönetememesi sebeplerine bağlı olarak kendi istekleri üzerine verilen kısıtlama kararı kesinleşenlerin ise Anayasa'nın 90, Avrupa İnsan

Hakları Sözleşmesinin Ek 1 No'lu Protokol'ünün 3. maddesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin Söyler-Türkiye kararı da göz önünde bulundurulmak suretiyle seçmen olabileceklerine,
3- Mahkemeler tarafından verilen kısıtlılık kararlarında kısıtlılık sebeplerinin belirtilmemesi sebebiyle Türk Medenî Kanunu'nun 408 inci maddesi uyarınca haklarında kısıtlılık kararı verilenlere seçmen listelerinde yer verilmemesi halinde, bu durumlarını belgeleyerek seçmen listelerinde yer verilmesini talep edebileceklerine,
4- 4721 sayılı Türk Medenî Kanunu'nun 405, 406 ve 407 nci maddeleri uyarınca verilen kısıtlama kararlarının kesinleşmiş örneklerinin işlendiği ve kaydedildiği Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi (UYAP) ve Nüfus ve Vatandaşlık Otizm Dernekleri Federasyonu - 2014 33 İşleri Genel Müdürlüğüne online ulaşılabileceğinden, seçmen

listelerinin oluşturulmasında güncel olan bu kayıtlardan yararlanmak suretiyle seçmen kütüklerinde anılan maddelere dayalı olarak haklarında kısıtlılık kararı verilmiş olan "kısıtlılar"a yer verilmemesinin mümkün olabileceğine,
5- Karar örneğinin Adalet Bakanlığına, Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğüne ve Seçmen Kütüğü Genel Müdürlüğüne Kurulumuzun resmi internet sitesi www.ysk.gov.tr adresinde yayınlanmasına ve il-ilçe seçim kurulu başkanlıklarına iç-mail olarak gönderilmesine, 5/10/2013 tarihinde oybirliği ile karar verildi.

ASKERLİK

Otizmler erkek bireylerin 18 yaşına geldiklerinde askerlik şubesine giderek askerlik yoklaması yaptırmaları gerekmektedir. Örgün eğitime devam eden öğrencilerin, okulları aracılığıyla ya da bizzat kendileri öğrenci belgelerini de yanlarında götürmek kaydıyla ile tecil işlemi yaptırmaları mümkündür. Eğitim devam ettiği sürece her sene söz

konusu tescil işleminin yapılması gerekmektedir. Örgün eğitime dahil olmayan ya da örgün eğitimi biten otizmler erkek bireylerin askerlik şubesine başvurmaları gerekmektedir. Otizmler bireylerin daha önceden almış oldukları sağlık raporlarını başvuru esnasında askerlik şubesine teslim etmeleri gerekmektedir. Uygulamada engelli bireyler askeri hastanelere

sevk edilmekte ve engeline dair değerlendirme ve rapor kendilerine verilmektedir. Söz konusu rapor sonucuna göre askerliğe elverişli olup olmadıklarına karara verilir ve söz konusu karar doğrultusunda askerlik işlemleri sonlandırılır ya da askere sevk işlemleri devam eder.

ENGELLİ EĞİTİM HAKLARI

Engellilerin eğitim hakkı gerek uluslararası sözleşmeler gerek anayasa ile güvence altına alınmıştır. Bu doğrultuda 5378 sayılı Engelliler Kanunu'nun 15. Maddesinde "Hiçbir gerekçeyle engellilerin eğitim alması engellenemez. Engelli çocuklara, gençlere ve yetişkinlere, özel durumları ve farklılıkları dikkate alınarak, bütünleştirilmiş ortamlarda ve engelli olmayanlarla eşit eğitim imkânı sağlanır." ifadesi yer almaktadır. Engel türü ve derecesine göre engelli çocuklar genel eğitim sisteminde normal sınıflarda veya engel türü ve

düzeyine göre ayrılmış olan özel eğitim sınıflarında eğitim alabilmektedirler. Bununla birlikte engelli çocukların normal eğitim sınıflarında normal gelişim gösteren akranlarıyla, sosyal ve eğitimsel açıdan birlikteliklerinin sağlanabilmesi kaynaştırma eğitimi ile sağlanmaktadır. Üniversite sınavına giren engelli öğrenciler için Ankara'da OSYM binasında gerekli tüm fiziksel düzenlemelerin yer aldığı sınav salonlarında sınava girme olanağı sağlanmaktadır. Başarılı ve ihtiyaç sahibi engelli öğrencilere Yükseköğrenim Kredi

ve Yurtlar Kurumu tarafından öncelikli olarak öğrenim kredisi, katkı kredisi verilmekte ve yurt tahsisi yapılmaktadır. Engelli Birey Ailesine Yönelik Eğitim Hizmetleri Aile eğitimi tüm eğitim kademelerindeki engelli kişilerin eğitime katkı sağlamak "rehberlik ve danışmanlık" hizmetlerini içeren bir eğitimdir. Aile Eğitim Hizmetleri Rehberlik ve Araştırma Merkezleri Özel Eğitim okul ve Kurumları, kaynaştırma uygulamaları yapılan okullar tarafından hazırlanır ve yürütülür. İhtiyaç halinde bu hizmet evlerde de yürütülebilir.

MESLEKİ EĞİTİM

Engellilere Yönelik Mesleki Eğitim Faaliyetleri Millî Eğitim Bakanlığı bünyesinde İşitme Engelliler Çok Programlı Liseleri, Ortopedik Engelliler Meslek Liseleri, Zihinsel Engellilere yönelik Mesleki Eğitim Merkezleri, İş Eğitim Merkezleri ve Yetişkin Zihinsel Engelliler İş Eğitim Merkezleri engellilere yönelik mesleki eğitim programları düzenlemektedir.

KAYNAŞTIRMA

Kaynaştırma eğitimi, özel eğitim ihtiyacı duyulan engelli veya otizmler bireylerin, ilave eğitim hizmetleri ile birlikte, akranları ile birlikte resmi veya özel; okul öncesi, ilk ve orta öğretim ve yaygın eğitim kurumlarında eğitim görmelerine olanak sağlayan özel eğitim programıdır. Bu eğitim ile amaçlanan, özel eğitime ihtiyaç duyan bireylerin, eğitimlerini akranları ile standart eğitim kurumlarında almalarını sağlamak, ilgi ve yeteneklerini en iyi şekilde kullanabilmesini sağlamak, gerek özel eğitime ihtiyaç duyan bireyin topluma, gerekse toplumun, özel eğitime ihtiyaç duyan bireylerle uyumlu hale gelerek birlikte yaşayabilmelerini kolaylaştırmaktır.

EVDE SAĞLIK HİZMETLERİ

Genellikle belediyeler nezdinde verilmekte olan bu hizmet, hasta, engelli ve yaşlılara ulaşılması ve sağlık hizmetlerinin sunulabilmesi için oluşturulmuştur. Evde Sağlık Hizmeti kapsamına alınan kişilerin, tedavilerinin düzenlenmesi, gerekli eğitimin verilmesi, kişisel bakımını sağlayamamaları durumunda kişisel bakımlarının sağlanması, kişilerin yaşadıkları ortamların sağlık koşullarına uygun hale getirilmesi, hasta ve yakınlarının sahip olunan hastalık ya da rahatsızlık hakkında eğitimi ve kendine yeterli hale getirilmesi sağlanarak; bilinçsiz sağlık uygulamaları ile oluşabilecek komplikasyonların önlenmesi ve

hastalık seyrinin ağırlaşmasının engellenmesi amaçlanmaktadır. Sevk hizmetleri Otizm Dernekleri Federasyonu - 2014 38 Kurum bakımı (ailenin bakamadığı durumlarda) Engelli bireylerin yatılı kurum bakımı taleplerine ilişkin incelenmesi, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı il veya ilçe müdürlüklerinin sorumluluğunda olup il veya ilçe müdürlüğüne bildiri yapılan Engelli birey ve ailesi hakkında, sosyal inceleme raporu düzenlenir. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı İl veya ilçe müdürlüğü sosyal inceleme raporu ve ilgili mevzuat dâhilinde gerekli bilgi ve belgeleri toplayarak Engelli birey hakkında gerekli işlemleri

tamamlamaktadır. Merkezde yatılı olarak kalan Engellilere kuruluş müdürünün önerisi, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı il müdürünün onayı ile hiçbir kesinti yapılmaksızın aylık harçlıklar verilir. Gösterge rakamlarının her yıl Bütçe Kanunu ile belirlenen memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucunda bulunacak miktarlar engelli bireylere verilen harçlıklardır. 6-12 yaş arası Engellilere 600. 13-18 yaş arası Engellilere 900. 18 yaş üzeri Engellilere 1200 gösterge rakamları ve memur kat sayısı çarpımına göre değişiklik göstermektedir.

ENGELLİ YAKINLARININ HAKLARI

Engelli çocuğu olan anne ve babaların erken emeklilik hakları 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'na göre; Emeklilik veya yaşlılık aylığı bağlanması talebinde bulunan kadın sigortalılardan başka birinin sürekli bakımına muhtaç derecede "ağır engelli" çocuğu bulunanların, bu Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihten sonra geçen prim ödeme gün sayılarının dörtte biri, prim ödeme gün sayıları toplamına eklenir ve eklenen bu süreler emeklilik yaş hadlerinden de indirilir. "Özürlülük(Engellilik)

Ölçütü Sınıflandırması ve Özürlülere(Engellilere) Verilecek Sağlık Kurulu Raporları Hakkında" Yönetmelik'te ağır engelli kavramı şu şekilde düzenlenmiştir: Engelli durumuna göre engel oranı %50 ve üzerinde olduğu tespit edilenlerden günlük yaşam aktivitelerini başkalarının yardımı olmaksızın yerine getiremeyeceğine engelli sağlık kurulu tarafından karar verilen kişileri ifade eder. Kadın sigortalıların erken emeklilikten yararlanabilmeleri için SGK İl ya da Sosyal Güvenlik Merkezlerine müracaat etmeleri gerekmektedir.

Müracaatlarının akabinde sağlık kurulu raporu alınması için bir sağlık kuruluşuna yönlendirileceklerdir. Çocuğun başka birinin sürekli bakımına muhtaç derecede ağır engelli olup olmadığının tespiti yapılacaktır. Kadın sigortalıların, söz konusu müracaatı sigortalılıkları devam ederken yapabilecekleri gibi emeklilik aşamasında da yapabilirler. Ağır engelli çocuğun ssk/bağkur/emekli sandığı/isteğe bağlı sigortalı olması durumunda da kadın sigortalının erken emeklilik imkanından yararlanması gerekmektedir.

ENGELLİ YAKINI AYLIĞI

Engelli yakını aylığı, 28539 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz Ve Kimsesiz Türk Vatandaşları İle Özürlü ve Muhtaç Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Yönetmelik'e göre düzenlenmiştir. 2022 sayılı Kanun uyarınca bağlanacak aylıklara ilişkin başvurular, kişilerin adrese dayalı nüfus kayıt sisteminde

kayıtlı ikametgâhının bulunduğu Kaymakamlıklar nezdinde kurulmuş bulunan Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarına yapılmaktadır. Engelli yakını aylığı aşağıdaki şartları sağlayan kişilere bağlanır: Fiilen bakımını gerçekleştirdiği, kanunen bakmakla yükümlü olduğu 18 yaşından küçük, en az %40 ve üzeri özürlü yakını olan,

Aylıktan faydalanmayacak kişiler arasında sayılmayan, Hane içinde kişi başına düşen geliri, (2014 İlk altı ayı için 255,22TL)'den az geliri olan kişilere bağlanır. Aylık bağlanan kişiler Genel Sağlık Sigortası kapsamına alınırlar.

ENGELLİ HAKLARI SÖZLEŞMESİ

Birleşmiş Milletler (BM) Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme, engellilerin tüm insan haklarına tam ve eşit erişebilmesi için ayrımcılık yapılmaması, fırsat eşitliği, topluma tam ve etkin katılım gibi en temel ilkelerin tanımlandığı, taraf devletlere sorumluluklar yükleyen uluslararası sözleşmedir. Ülkemiz de Sözleşmeyi BM tarafından imzaya açıldığı tarih olan 30 Mart

2007'de imzalamış ve 28.10.2009 tarihi itibarıyla onay sürecini tamamlayarak Sözleşmeye taraf olmuştur. Ülkemiz aynı zamanda Sözleşmeye Ek İhtiyari Protokolü de imzalamış bulunmaktadır. Sözleşmenin ulusal uygulama ve denetim başlıklı 33/1. Maddesi Sözleşmenin uygulanması, uygulanmasının teşviki ve izlenmesi konularında çalışmalar yürütmek

üzere bir odak kurum belirlenmesi veya tesis edilmesini öngörmektedir. Bu kapsamda Sözleşmenin ülkemizde ilgili taraflarca uygulanmasının teşvik ve temin edilmesi ve uygulamanın izlenmesi konularında çalışmalar yapmakla sorumlu odak kurum Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü'dür.

SOSYAL MEYDADAN BİZİ TAKİP EDİN

Hasta Engelli Yakınları Hakları

hastaengellihaklari

Heyad sizensiz

İLETİŞİM

Yükseliş Mah. Kocatepe Cad. No: 27/A Kepez ANTALYA

+90 (555)186 19 23

www.heyad.org.tr

Tasarım ve Basım : Gri Design Reklam & Tanıtım

Kızılark Mah. Kızılırmak Caddesi No:74/2 Tel: 0542 227 89 09 www.designgri.com